

Richtlijnen aanpak gedrag

1 Situering

Op basis van de richtlijnen van onze organisatie rond verbindend schoolklimaat, sterk klasmanagement en gedrag kan een schoolteam werken aan een eigen schoolbreed en gedragen gedragsbeleid. Gedrag wordt daarbij niet alleen gezien als iets dat moet worden gecorrigeerd, maar vooral als een signaal dat begrepen moet worden. Een gezamenlijke visie, gemeenschappelijke taal en consequente aanpak staan centraal.

Onze kernboodschap:

"Duidelijkheid en begrenzing waar nodig, verbindend waar mogelijk en herstelgericht wanneer het misloopt."

2 Richtlijnen voor schoolteams

2.1 Ontwikkel een gedeelde visie op gedrag

- Vertrek vanuit het opvoedingsproject en de schoolwaarden.
- Beschouw gedrag als betekenisvol: achter moeilijk gedrag schuilt vaak een behoefte.
- Maak afspraken over hoe het team naar gedrag kijkt en erop reageert.
- Zorg voor een gemeenschappelijke taal rond gedrag.

2.2 Werk preventief met duidelijke verwachtingen

Formuleer samen enkele kernwaarden (bv. respect, verantwoordelijkheid en zorgzaamheid) en vertaal deze naar concreet observeerbaar gedrag.

Voorbeeld:

Waarde	We zien dit gedrag
Respect	We luisteren wanneer iemand spreekt
Verantwoordelijkheid	We komen voorbereid naar de les
Samenwerking	We helpen elkaar en lossen conflicten rustig op

Positieve gedragsverwachtingen worden zichtbaar gemaakt in klaslokalen en gemeenschappelijke ruimtes.

3 Zorg voor sterk klasmanagement

Elke leraar:

- hanteert duidelijke routines;
- communiceert hoge verwachtingen;
- creëert een veilige leeromgeving;
- reageert voorspelbaar en consequent.

Sterk klasmanagement voorkomt veel gedragsproblemen voordat ze ontstaan.

4 Benadruk positief gedrag

Wij adviseren om gewenst gedrag actief te benoemen en te versterken:

- geef gerichte complimenten;
- erken inspanningen;
- bekrachtig gewenst gedrag vaker dan ongewenst gedrag.

Een positieve focus versterkt het schoolklimaat en verhoogt de betrokkenheid van leerlingen.

5 Spreek eenduidige interventies af

Wanneer gedrag grenzen overschrijdt, reageert het hele team op een vergelijkbare manier.

Bijvoorbeeld:

1. Herinnering aan de afspraak.
2. Korte individuele interventie.
3. Herstelgesprek of time-out.
4. Verdere opvolging volgens schoolafspraken.

Consistentie zorgt ervoor dat leerlingen weten wat ze kunnen verwachten en verhoogt het gevoel van rechtvaardigheid.

6 Investeer in relatie en verbinding

Een verbindend schoolklimaat vormt de basis van gedragsbeleid:

- toon interesse in leerlingen;
- begroet leerlingen positief;
- bouw vertrouwen op;
- blijf in verbinding, ook wanneer je begrenst.

"Van verbinding naar begrenzing en terug" is een kernidee binnen de visie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

7 Leer gedrag expliciet aan

Verwacht niet dat leerlingen automatisch beschikken over sociale vaardigheden en behandel hen niet als kleine volwassenen.

Leer expliciet:

- samenwerken;
- conflicten oplossen;
- emoties reguleren;
- verantwoordelijkheid opnemen;
- zelfreflectie.

Gewenst gedrag moet, net als leerinhouden, geoefend worden.

8 Zet herstelgericht werken in

Na incidenten ligt de focus niet uitsluitend op sanctioneren, maar ook op:

- verantwoordelijkheid opnemen;
- schade herstellen;
- relaties herstellen;
- nieuwe gedragskeuzes maken.

Hierdoor leren leerlingen uit fouten en blijft de verbinding behouden.

9 Werk schoolbreed en als team

Gedragsbeleid is geen individuele verantwoordelijkheid van één leraar. Werk collectief als team aan een gedragsbeleid en leef gewenst gedrag ook voor.

Het team:

- analyseert gedrag samen;
- bespreekt casussen;
- leert van elkaar;
- ondersteunt collega's;
- evalueert afspraken regelmatig.

Het gedeelde geloof dat het team samen verschil kan maken ("collective efficacy") wordt expliciet benoemd als succesfactor.

10 Betrek ouders en partners

Gedrag wordt sterker ondersteund wanneer school, ouders, CLB, leersteun en andere partners dezelfde boodschap geven.

Daarom:

- communiceer helder;
- werk constructief samen;
- stem verwachtingen af;
- deel successen én zorgen.

11 Samenvatting voor een schoolbrede aanpak

Een krachtig gedragsbeleid in een katholieke school steunt op vijf pijlers:

- Verbinding en relatie
- Duidelijke verwachtingen
- Positieve bekrachtiging
- Consistente teamafspraken
- Herstelgericht handelen

Wanneer deze pijlers schoolbreed worden gedragen, ontstaat een veilig, voorspelbaar en positief leerklimaat waarin zowel leerlingen als leraren kunnen groeien.

12 Meer weten?

12.1 Gedrag

- [Omgaan met gedrag: van verbinding naar begrenzing en terug](#)
Overzichtspagina over gedrag, moeilijk te begrijpen gedrag, preventie, herstel en samenwerking. Beschrijft onze visie, nl. dat gedrag betekenis heeft, een vorm van communicatie is en vraagt om verbinding en begrenzing.
- [Hoe voer je een beleid rond moeilijk te begrijpen gedrag?](#)
Richtlijnen voor een schoolbreed gedragsbeleid, met aandacht voor preventie, remediëring, teamafspraken en collectieve verantwoordelijkheid.
- [Leerlingen met moeilijk te begrijpen gedrag - Waarom niet straffen?](#)
Beschrijft de visie dat gedrag betekenis heeft, een vorm van communicatie is en vraagt om verbinding en begrenzing.

12.2 Sterk klasmanagement

<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/sterk-klasmanagement>

Beschrijft onze visie op sterk klasmanagement als basisvoorwaarde voor kwaliteitsvol onderwijs, omdat het zorgt voor meer leertijd, hogere betrokkenheid en betere relaties tussen leerlingen en leraren.

12.3 Verbindend schoolklimaat

[Vademecum: verbindend schoolklimaat](#)

Een verbindend schoolklimaat zet in op sterke relaties, respectvolle communicatie en een veilige leeromgeving waarin elke leerling zich gezien, gewaardeerd en betrokken voelt.

12.4 Omgaan met pesten

[Pesten en de aanpak van pesten](#)

De preventie en aanpak van pesten is daarom cruciaal als je op school het welbevinden wilt bevorderen. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat leerkrachten een sleutelrol spelen in het verminderen van pesten.